

NÉPÜNK

TEREKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
ORADEA

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Évesz évre 250 L., félévre 130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19. Din. 120

Segíteni —

csak nem a zsidókon!

A tétel nagyon egyszerű. A kereskedelmet Romániában zsidó foglalkozásnak tartják. A zsidók az „üzletesek.” Még egy kissé az iparban is érdekeltek. Viszont a földhöz nem igen engedték közel őket sohasem. Természetesen ennek megfelelően az állami apparátus kedvence: a mezőgazdaság. Röviden: a kisbirtokosok. Még rövidebben: a parasztok. Ezeknek kedveztek mindenben és mindenkor. Most például a mezőgazdasági adósságok konvertálása kerül a megoldás stádiumába. Egy pillanatig sem vitatjuk és nem is vitathatjuk, hogy a román állam egész épülete azon alapszik, hogy az ország közönségének zömét alkotó paraszti lakosság boldoguljon. Ez a legelsőbb rangú feladat. Ennek érdekében készül az új törvény, mely ugyszólván lelikvidálja az egész paraszt adóssági problémát. Nem tartozik lapunk feladatához, hogy a készülő törvényről kritikát mondjunk. Legfeljebb csak azt az anomáliát tehetjük szóvá, hogy lelkiismeretlen agitátorok járnak a falvakat és uszítanak az adósságok fizetése ellen. A törvény nevében. Az új törvény nevében. A zsidóknak nem kell megfizetni! Ez a jelszó. Nem fizetni az adósságokat egyáltalán, mert a kormány amúgy is elengedi. Természetesen nem kell kétszer mondani az adósnak, hogy ne fizessen. Nem fizetni, ez kellemes jelszó. És bizonyos, hogy szót is fogadnak. Viszont más lapra tartozik, hogy ennek folytán az elbizakodott parasztság semmit sem fog fizetni. És senkinek sem. Még azoknak sem, akik nem születtek véletlenül zsidónak. Hanem mondjuk igazhitűnek — aki amellet hitelező is. De nem ez a leglényegesebb. Hanem van ennél még fontosabb is. Az új törvénnyel segítenek a kisgazdákon és tönkreteszik egyúttal az összes kisebb vidéki bankokat és meginog az egész épület, mely hitelen és bizalmon alapult.

Vegyük úgy, hogy a paraszti osztályon úgy ahogy, már segítettek. De ezzel egyidejűleg ugyanoly mértékben tönkremennek a többi foglalkozások. Legfőképpen tönkremegy az ország kereskedelme és ipara.

Vajjon miért ez a jelszó nálunk, hogy segíteni kell ugyan — de nem a zsidókon. Csak a zsidókon nem! A kereskedelem valóban az a foglalkozási ág, amelyben nagyszámban található zsidók. Azok fel-

fordulhatnak? Kérjük az összes illetékeseket. Felfordulhatnak?

Tudja azt a kormány, tudják azt az ország felelős lényezői, hogy olyan keserves kétségbeesés lett urrá a kereskedőben, melyre példa még nem volt. Tudják vajjon azt, hogy mindenki érzi annak rettentő nyomasztó lehetőségét, hogy maholnap koldusboton lesz egy valamikor jobb sortot élt osztály. A kereskedelem mellére térdeltek. És nincs senki, aki ezt a nyomást valamennyire is enyhíteni igyekezne. A zsidóság fuldoklik. A zsidó existenciák a porban hevernek. A zsidó életek a pusztia életért, a napi kenyérért folytatnak

heroikus küzdelmet. És mindenütt csak süket fülekre talál minden jokiáltásuk.

Kérjük kétségbeesetten és reményvesztetten, miért csak a parasztnak nem kell fizetni és más mindenkinek igen? Ha a lakosság 80—85%-a fel van mentve a fizetési kötelezettség alól, miért kelljen annak a 13%-nak mindent kiizzadni? Miért kellene, hogy fizessen — amikor már nincs miből!

Nincs miből! Mert a zsidóság tönkrement és szintén nem tud fizetni! Moratóriumot mindenki számára, vagy valami más segítséget. Mert így nem mehet tovább! Nem mehet!

A zsidó parlamenti Club ellenzékbe megy

Bukarest. A zsidó parlamenti Club kommunikét bocsátott ki, melyben közli, hogy a Jorga kormány magatartása folytán a legélesebb ellenzéki támadásba kezd.

Moratóriumot kér és felszámol a budapesti Kohner Adolf Fiai bankház

Egy száz éves magyarországi zsidó cégnek kellett a felszámolás „vándorbolját” kezébe venni. A Kohner bárók évtizedes patinás cége kellett, hogy a mai súlyos helyzetben szintén a tönkremenés útjára kerüljön. Nem saját hibájukból. Az a borzalmas helyzet, melyben a magyarországi magángazdaság az állammal együtt került, még a legszilárdabb cégeket is megingatja. Most a Kohner bárókon a sor. Azok a Kohner bárók, akik vezető zsidó familiák között is az első közé számítottak. A zsidó közéletben is vezető szerepet játszottak már sok évtizede. A mostaniak közül a Kohner Willy báró áll számos zsidó mozgalom élén. Most saját anyagi bajaik miatt elhomályosul szerencse csillaguk. Kár értük. Mögöttük nem áll az a dzsentri egymást támogatás, amely minden magyar hétszilvafásnak kijár. Ők hiába bárók és hiába vittek vezető szerepet egy nagy ország közgazdaságában, most elcsüggedten kell megbarátkozni a szomorú gondolattal, hogy semmi sem tart örökké, főképpen a megszerzett zsidó vagyonok nem. Sőt. Azokra jár legjobban a rud. Azok pusztulnak el leghamarabb egy csendes kárörvendés sunyi mosolya alatti.

Különb az érdekes hírről alábbi a tudósításunk: A budapesti törvényszéken kifüggesztették a végzést, amely szerint a Kohner Adolf Fiai bankháznak, továbbá a három cégfőnöknek, még pedig Kohner Adolf dr. báró, Kohner Willy báró és Kohner Imre István részére egyévi moratóriumot rendelnek el.

A Kohner cég Magyarország egyik legszámottevőbb magánbankja volt, amely az előző évtizedekben főleg a mezőgazdaságban volt részint óriási

saját birtokokkal, részint pedig bérletekkel érdekelte. A Kohner-birtokok elismerten Magyarország legszebben és legjobban vezetett mintagazdaságai voltak és különösen az állattenyésztés terén volt elsőrendű uttörő szerepük. Később mind nagyobb érdeklődéssel fordultak az ipar felé. A cég eleinte a vegyészeti iparban volt érdekelve, később az elektromos iparban is vállalt kezdeményező munkákat, de igen jelentékeny részesedések voltak még a Fésüs és Gyapjufonónál, a Szegedi Kenderfonónál, az urkúti bányánál, a vasfonalgárnál és még több kisebb-nagyobb iparvállalatnál. Szorosan vett banküzlettel csak a háború utáni időkben kezdtek foglalkozni és az idők folyamán igen jelentékenyen kiszélesítették külföldi kapcsolataikat, úgy hogy nagy arányokban tudtak rendelkezésére állani a magyar gazdasági életnek.

Minden jel arra vall, hogy immobilizációjuk tulajdonképpen az ipari és egyéb kereskedelmi vállalatokban való forszírozott részvétellel kezdődött, de minden jel szerint e nehézségekkel még meg tudtak volna küzdeni, de az újabb idők eseményei mind szűkebb határokat szorították a cég tevékenységi körét.

A közvetlen immobilizáció oka, hogy a bankzárlat folytán a cég folyószámlahitelezői visszavonták betéteiket és a devizakorlátozások következtében megszakadtak összeköttetései a külfölddel, mert a zárlat folytán a rövidlejáratú hiteleket nem tudták visszafizetni, tehát új hitelt sem tudtak kapni.

Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint, a passzívukat tízmillió pengőre, az aktívukat pedig tízenötmillió pengőre értéklik.

A berlini hitközség feldolgozza a kitéréseket

Berlini hírek jelentik: A berlini hitközség legutolsó választmányi ülésén érdekes javaslatot fogadott el. Ezek szerint a hitközség külön irodát nyit meg, melyben „feldolgozzák” a kitéréseket, vagyis minden egyes esetben, mikor kitérés bejelen-

tés történik, a hitközség egy külön bizottság által kikutatja, hogy gazdasági, politikai vagy személyi okai vannak-e a vallascserének. E célból előkelő urakból és hölgyekből álló bizottságot küldött ki a berlini hitközség előjárósága.

LEGSZEBBEN FEST

(Royal kávéházzal szemben)
Mózzáros-ucca 4.

I. V. O.

LEGSZEBBEN TISZTIT

Uri-ucca 34.
Telefon 8-53.

Bécsről — Charbinig...

Mintha egy ismeretlen kommandó szavára történe: *Nyugattól Kelet legtávolabb vidékéig ismét pusztító antiszemita hullám seper végig. Nyomában számos halott és sok száz sebesült. Németország, Ausztria, Lengyelország és távol Keleten: Charbin.* A gyilkos támadás mindenütt a kultúra legmagasabb csarnokaiban indult el: az egyetemeken. A kultúra csarnokaiban és a kultúra nevében. Az alábbi tudósításaink bezedesen számolnak be az egyes országok antiszemita kilengéseiről és kommentároknak nincsen szükség. Ime:

BÉCS. A nemzetiszocialista egyetemi hallgatók egységes támadást intéztek a zsidó diákok ellen. Ledobálták őket az egyetem lépcsőiről és szögesvégű botjaikkal súlyosan bántalmazták őket. Az első napokban az egyetem rektorátusa beleegyezőleg türe e kilengéseket és nem avatkozott bele a diákok antiszemita támadásaiba. Minthogy azonban a kultuszminiszterium erélyes átiratot küldött az egyetemre a kilengések azonnali elfojtása érdekében, a rektor is szükségesnek látta, hogy néhány szót intézzen a horogkeresztes diákokhoz. Felkérte őket, hogy mérsékeljék magukat és igyekezzenek tárgyilagosabb álláspontot elfoglalni. Csak ennyit. Amikor pedig az ebédszünet alatt némi csend mutatkozott, a rektor délután már sietett a nemzetiszocialistáknak köszönetét kifejezni a dicséretreméltó fegyelmezett viselkedésükért. A rektor ezt már saját iniciatívájából tette. Délután erre ismét megkezdődtek a bántalmazások. A bécsi egyetemi polgárok jól értenek ehhez. Katonai kiképzést nyernek a pártjuktól. Így aztán tudományosan látják el a zsidó diákok bajait. Tör, korbács és furkósbót minden náci kezében akad. És használni jól tudják. A kilengések egyelőre még folytatódnak. Számos zsidó diákot súlyos sérüléseivel a kórházba kellett szállítani.

...

Ne szégyeníts meg senkit!...

J. L. Perez

Amint rabbi Jechiel belépett a lakásába, egy szegényebb öltözetű embert talált ott, aki épen a ruhája ráncai közé rejtett el valami ismeretlen tárgyat. Az ember nagyon megijedt a rabbi megjelenésére és nagy erővel igyekezett a kiálló tárgyat jobban elrejteni a ruhája és teste között. Rabbi Jechiel ránézett az emberre és látta, hogy az nem a tolvajok közül való és hogy most mégis lopott, a szükség és nyomorúság kényszerítette arra.

Rabbi Jechielnek nem borult el tehát a homloka, nem mordult rá az ismeretlen emberre, hanem barátságos hangon szólott hozzá:

— Kölcsönre van-e szükséged barátom? Zálogot hoztál talán? Vedd tehát elő és mutasd meg az elhozott zálogot.

— Ugy látom szegyenkezel előttem zsidó barátom — folytatta tovább a rabbi. De miért teszed ezt. A kerék gyakran fordul meg és ha ma te kérsz kölcsönt tőlem, holnap rám is kerülhet a sor... Ne szégyenkezzél tehát zsidó testvérem.

Aztán közelment az emberhez és kivette a kabátja alól az ezüst gyertyatartókat és reá helyezte azt az asztalára. Rabbi Jechiel úgy tett, mintha először pillantotta volna meg az ezüst gyertyatartókat és érdeklődve szemlélte azokat. Az ember azonban úgy állt mellette, mintha Lót sorsa teljesedett volna rajta be: mozdulatlanul. Lábai, mintha láncokkal lennének a földhöz erő-

VARSO. A néhány napra elült antiszemita brutalitások az elmúlt hét szombatján ismét elkezdődtek és tartottak egész vasárnapon keresztül hétfő délutánig. A nemzetiszocialista diákok az uccai csavargókkal kisebb hulligán csapatokat alkottak és minden zsidó kinézésű járókelőt barbár kegyetlenséggel összeverték. A zsidó kereskedő negyedben bezúrták a kirakatok ablakait. Varsó képe e napokban inkább hasonlított egy összeagyuzott hadiszálláshoz, mint Lengyelország fővárosához. A zsidó kereskedő negyedben a forgalom teljesen szünetel. A lengyel diákok megittasultak a „győzelmeiktől”. Példát akarnak nyújtani Európa diákjainak. A bécsiek már tanultak tőlük, és tanultak a lemergiek is.

...

LEMBERG. Péntek este a zsidó istentisztelet ideje alatt egy 200 főből álló diákcsoport körülvette a templom épületét és az imádkozás befejezte után megtámadták a kiözlő ünneplő zsidóságot.

...

VILNA. Szombaton éjjel antiszemita bandák betörték a zsidó negyed összes ablaktábláit. Lakásoknak, üzleteknek egyaránt. A zsidó hitközség eddig 250 súlyosan megsebesített zsidót szállított a kórházba. Aba Szimanovics zsidó diák, akit életveszélyesen sebesítettek meg a verekedő hulligánok 2 napi borzalmas szenvedés után belehalt sérüléseibe.

...

POSEN. A Lengyel Távirati Ügynökség jelenti, hogy diákokból álló nagyobb antiszemita csoport indult fel a Szabadságtérre, ahol főként zsidó kereskedők üzletei vannak. A rendőrség a tüntető és romboló diákságot gummibotokkal szétverte és megakadályozta a további excessusokat.

...

SOSNOVICE. Ismét súlyos kilengések történtek. Mintegy 2000 főből álló diáksereg vonult végig a városon, zsidógyalázó dalokat énekelve. Emellett természetesen

szívte és arcára, mintha a halál nyugalma költözött volna.

— És mennyire lenne szükséged? — kérdi ismét a rabbi. De ahogy az ember továbbra is szóltanul állt, ő maga folytatta: Szokallan a szegyenkezésed barátom... ugy bizony, szokallan, de mit lehet tenni... beszéllek én és megpróbálom tudni az akaratomat...

— Nem vagyok ugyan próféta, de bizonyosra veszem, hogy nincs még pénzed a közelgő nagy ünnepekre. Próféta sem vagyok a gyermeke, de azt is tudom, hogy a lányodat nem tudod a hüpe alá küldeni, mert hiányzik hozzá a pénz. Minek könnyezel barátom... nincsen rá okod, hidd el. Hiszen mondtam előbb... a kerék gyakran fordul... ma te, holnap lehet, hogy én... A törvényeink megparancsolják nekünk, hogy segítsünk a szükségben szenvedőkön... én csak kötelességemet teljesítem... de mond hát, mennyire is van szükséged... Az ezüst zálog az én becslésem szerint 100 rubelt ér: kölcsönzők hát neked most rá 70 rubelt. Tíz legyen ebből az ünnepekre, ötven a hozományra és további tíz a lakodalomra. Elég lesz-e, mond csak?

És ha újra szükséged lesz segítségre, fordulj csak bizalommal hozzám és ne szégyenkezzél testvér...

Reszkette állott szóltanul a rabbi mellett az ember és sirt.

Rabbi Jechiel kivette a zsebéből a pénzt és nyújtotta az ismeretlen ember felé.

— Siess fiam és vedd meg, amire

Téli szörme különlegességeim megérkeztek, azokat **legolcsóbb** áron bocsátom a nagybecsült vevőközönség rendelkezésére Szíves pártfogást kér

RUBIN szűcs és szörmeüzlet
ORADEA, ZÖLDA-UCCA 6

taktusra ütötték a zsidó járókelőket. Kilenc egyetemi hallgatót letartóztattak. A tüntető tömeget a rendőrség széjjeloszlotta. A kilengések további módozatait: lásd fentebb.

...

POGON. Ez még mindig lengyel város. Kilengések. Zsidó verések. Pont. Azaz, hogy folytatásai lehetnek még.

...

A Lengyel Távirati Ügynökség tovább ontja magából a lengyel városok neveit és mindegyik mellé következik: Antiszemita diákok súlyos támadást intéztek a zsidó egyetemi hallgatók ellen. A zsidó kereskedők üzleteit és lakásaikat összetörték. Számos sebesült. Aztán még, még... de most már kissé messzebb, keletebben vagyunk.

...

CHARBIN. Egy fehér-orosz ellenforradalmárokból álló diákcsoport éjnek idején megtámadta a charbini Talmud Tóra iskolában ünneplő zsidó gyülekezetet és súlyosan bántalmazták az ottlevőket. Számos nőt és férfit kellett gyorssegélyben részesíteni és kórházba szállítani. Az antiszemita csapat egyrésze a közeli uccákon helyezkedett el és leigazoltatta az uccán járókat. Akiról az igazoltatás során kiderült, hogy zsidó: leütötték és véresre verték. A charbini rendőrség több letartóztatást eszközölt. A letartóztatott hulligánok azzal védekeznek, hogy iltas állapotukban követték el tetteiket és hajlandók az okozott károkat megtéríteni, valamint illő kártérítésben részesíteni a bántalmazott zsidó egyéneket. A rendőrség a legerélyesebb vizsgálatot indította meg és nem alkuszik az antiszemita ellenforradalmárokkal.

...

Elég volt! Egyszerre elég! De mi ez? — kérjük. Mi történt megint? Az eddigi szélcsend, talán a vihart jelezte? A vihart,

szükséged van, mert rövid az idő és nagyok a szükségletek.

Azzal a zsebébe nyomkodta a pénzt és kizuszkolta őt az ajtón.

Különvélemény a Herskovits zsidó ügyében.

Egy kolozsvári újságíró: Indig Ottó szinderabot írt. Lapunk nem szokott szinderabokkal foglalkozni, de ha most meg tesszük, annak egyedüli oka, hogy a Torockói menyasszony, zsidó témát vitt a szinpadra.

Indig — engedtessek meg nekünk őszintén megmondani véleményünket — vérszegény témát vitt a szinpadra. Szép Ernő írta egyszer, hogy amint van kötelező katonai szolgálat, úgy kellene minden embernek egy bizonyos ideig zsidónak is lenni az életben, legalább megtudná, mi a „gyöngyélet”. Ez az alapötlete a darabnak és nem is a megírás módja, sem pedig a téma vérszegénysége ad tollat kezünkbe. Elvégre ez a színháztechnikai és kassza részéhez tartozik. A bizonyos, hogy ezáltal nem egy új Molière termelt az erdélyi humuszból és hogy mégis példát említsünk, a Feketeszáru cseresznye ehhez képest shakespearei klasszikusságban emelkedik az említett darab fölé. De nem is erről van szó. Hanem a darab egyik főszereplőjének jellemrajzáról. A Herskovits zsidó korcsmáros alakja egy tulzolt, hamisított, lehetetlenül megkonstruált „cőresz” alak. Egy olyan falusi, sőt mondjuk helyesebben er-

NŐI SZÖVET HÓCIPO

LACK

Lei 99-től

Lei 200-tól

➔ REICHARD cégnél ➔

amely most katasztrófális erővel megjelent? Az egész világ roskad a gazdasági katasztrófák sulyától. Mi is. Talán elsősorban mi. És most még ez is hozzá. Az antiszemitizmus. Valami sötét erő mozgatja itt a szálakat. Ilyen egyszerre és ilyen egyformán. Kinek az érdeke, hogy megint elinduljanak a pusztító szelek? A rómaiak még kenyeret adtak a népnek és cirkuszt. A mai kormányok kenyeret már nem tudnak adni. Cirkuszt adnak hát. És az aréna áldozatai mi vagyunk. Mi zsidók! A gazdasági bomlás gyilkos cirkusza ez. Eitérelni a figyelmet arról, hogy éheseink vagyunk. Hogy a problémáink nőnek. Hogy a megoldások késnek és nincsenek sehol. Erről. A cirkusz még tart. De ne gondolják a hatalmon lévő kormányok, hogy ez sokáig tarthat. A szenvedélyek könnyen eltévesztik az irányt. Most még a zsidók, de aztán más is következhet...

Anglia jövődi miniszterelnöke:

Sir Herbert Sámuel!

London, nov. 23. Az angol válaszlások kimene-telével kapcsolatosan rendkívül érdekes cikket közöl az Evening Standard, melyben többek között a következőket írja:

Sir Herbert Sámuel a lezajlott válaszlások következtében oly erőteljes morális hatalom lett Angliában, amelynek révén kezében tartja a politika összes kártyáit. Mint a szabad vármeggyőződéses hive, egy magaslatos politikai elvért harcol. Ha kilépne a jelenlegi kormányból, úgy nemcsak az ellenzék elismert vezére lenne, hanem ez a lépés még döntőbb jelentőségű fejleményeket is magával hozhatna. A liberálisoknak jelenleg több sanszuk van a hatalom csucsára, mint a munkáspártnak. Így Sir Herbert Sámuel lenne a hatalom természetesen örököse. Ha meghonosítják a védővámot, úgy közvetlenül az ellenzékre kerül a sor, ezzel pedig Sir

délyi zsidó kocsmáros, aki kopoltan, ügyefogyottan, görnyedten és kissé hülyén mondja el mindazt, amit Indig Ottó kitervelt. Megmondom őszintén, én ezt a színpadon látott Herskovits korcsmárosát, utálatosnak, ellenszenvesnek és kiállhatatlannak láttam. Ahogy gesztikulál, ahogy törí a magyar nyelvet, ahogy sántikál ott piszkosan, gondozatlanul a söntés és ivószoba között, az nem az erdélyi zsidó kocsmáros alakja. És valljuk be azt is, hogy nem szimpatikus alakja. Ahogy elmondja, hogy a csendőrtől legfeljebb két pofont kaphat, ahogy nyivákol és mindenki előtt hétrét görnyed, ez a tipikus, de szerencsére kihálóban levő gettó-fajta, melynek semmi életjogosultsága 1931-ben nincs. Tudjuk, hogy az erdélyi zsidó kocsmáros nem egy főszolgabíró, vadászó és tivornyázó gentri, tudjuk, hogy nem is egy berlini vagy párisi nagystilű üzletember. Nem is egy fővárosi zsidó, sőt nem is városi zsidó. Tudjuk azt is, hogy mennyit szenved zsidósága miatt, mennyire elnyomja sokszor a hivatalos terror, a jegyző, a csendőr és minden más potentálja a falunak. De ez a Herskovits, még csak nem is ez! Nem! Indig darabjának Herskovitsa, ellenszenves egy zsidó! Aki mekeg néhány szót, hogy mily szenvedés zsidónak lenni és katasztrófának tartja azt is hogy zsidó, azt is ha valaki nem az. Egy kissé szenilis, egy kissé kretén falusi intelligencianélküli zsidó ő, akik élhettek egykor Torockón és másutt, de most szerencsére kiveszöben van fajtájuk. Ez a görnyedt, főképen kezeivel beszélő, és utálatosan magyarul gurgolizáló zsidófajta nem létezik már. Mi oko-

Herbert Sámuel lenne az adott miniszterelnök. A kötelesség ösvénye így a hírnév lenne. Amidőn Lloyd George Paleszlina főkörmányzójává nevezte ki Herbert Sámuel, az utóbbi mondotta egyik pohárköszöntőjében: „A bibliában Sámuel kente fel Dávidot királlyá, most Dávid kente fel Sámuel.” A mai helyzet azt mutatja, hogy Dávid (Lloyd George) a válaszlások során tanusított magatartásával, másodsor is felkente Sámuel. De most egy magaslatosabb misszióra.

A Manchester Guardian, a liberalis párt hivatalosa, valószínűtlennek tartja, hogy Loyd George megtartaná elnöki pozícióját a pártban. (Azóta már be is nyújtotta lemondását.) Ma — írja a lap — csak egyellen lehetséges és természetes utódja van Lloyd George-nak: Herbert Samuel.

A 82 éves milánói főrabbi Pius pápa dolgozószobájában

Az elmúlt héten Da Fanó, Milánó agg főrabbiája Rómába érkezett, hogy ott résztvegyen a zsidó hitközségek országos kongresszusán. Mint ismeretes, az olasz zsidóságban most általános izgalom közepette készítik az új zsidó hitközségi alkotmányt, mert a faszizta kormány ezen a téren is rendet akar teremteni, egységesen szervezi az olasz hitközségeket. Ennek a tanácskozásnak egyik vezetője Alessandro de Fanó, a milánói főrabbi. Két órával az olasz fő városba való érkezése után a sárga fehér pápai színeket viselő auő jelent meg a szálloda előtt, ahol a főrabbi lakott. Lila cingulusos magasrangú katolikus főpap jelelt meg az agg főrabbi szobájában és közölte, hogy Őszentsége Pius pápa kéri a főrabbi urat, látogatná meg őt ma délután 5 órakor a Vatikánban... Alessandro de Fanó Milánó főrabbiája tudniillik Pius pápának egyik legrégebbi barátja. Mikor a mostani pápa, mint Monsignore Achille Ratti,

könyvtárosa volt a milánói Ambrosiana-könyvtárnak, akkor a könyvtárnak nagyszámú héber kéziratát az ő kérésére Da Fanó főrabbi dolgozta fel, aki a maga részéről Achille Rattit bevezette a régi zsidó kéziratok történetébe.

Ketten, Da Fauo és Ratti adták ki egykor a milánói Ambrosiana-könyvtár héber kézíratainak katalógusát.

Benső barátság fűzte egymáshoz őket, de amióta Ratti elkerült Milánóból és megkezdte ragyogó egyházi karrierjét, azóta őt a főrabbi nem látta szemtől-szembe...

November 11-én délután 5 órakor a vatikán könyvtárában mint régi barátját fogadta Pius pápa a 82 éves milánói főrabbit.

A főrabbi elmondotta a héber áldást, amelyet a pápa könnyezve hallgatott végig, azután az olasz zsidóság agg főpapja megköszönte a pápának, hogy pásztorlevelet adott ki a vallásüldözések ellen.

A pápa válaszában kijelentette, hogy szívesen áll az üldözött zsidóság rendelkezésére és ezt azzal is bizonyította, hogy most, amikor Genfben a naptárreform alkalmából el akarták törölni a zsidók szombatját, akkor az ő rendelkezésére a vatikán minden diplomáciai összeköttetését arra használta föl, hogy a szombatot megmentsék.

Körülbelül egy óráig beszélgettek egymással a pápa és a rabbi.

Őszi takarításra

festék-, lack- és kefeáru-t
előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezhető be

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Engros
Endetail

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

A legszebb zománccfényű gallérok tisztítja

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4 Szent János ucca

Mielőtt házán vizvezeték- és bádogos-
munkát végeztet, kérjen ajánlatot

Grünfeld Béla

bádogos, vizvezeték és szerelési vállalatánál
Oradea, Str. Vlahuța (Szent János-ucca) 13
Javításokat olcsón és szakszerűen végez.

sabbnak, gerincesebbnek ismerjük a falusi zsidó kocsmáros. És megmondjuk azt is, hogy ez a Herskovits egy nekünk önérzetes zsidóknak is egy ellenszenves figura. Egy olyan Seifenstein Solomon a Borsszem Jankóból és anno 1903-ból. Ma már más a falusi zsidó is. Ha egy nyelvet beszél, azt jobban beszél. Sőt tovább megyünk, mindegyik erdélyi kocsmáros több nyelvet beszél, és még hozzá elég jól. Nem pedig csak magyarul és azt is ilyen rosszul. Ez a jellegzetes talán benne? Ez a vacak magyar beszéd? Az ilyen kocsmáros fajta már kiveszöben van, csak Indignek léteznek és a többi írónak, akik a márványasztaltól, a kolozsvári kávéházból — ismerik a falusi kocsmáros és zsidót.

A „Torockói menyasszony” című darab színpadi beállítása keserű szájzít hagyott bennem. Nem mert zsidó témát vitt a színpadra. Elvégre ne legyünk túl érzékenyek sem. Nem is szabad idealizálni a zsidót. Inkább lenne benne, az öreg torockói kocsmárosban több emberi hiba, de kevesebb hülyeség és több intelligencia. Ha én mint keresztény néztem volna meg a darabot csak azt mondhattam volna: bár minden zsidó, ilyen piszkos, ilyen kretén és hülye volna, akkor nem jelentenék azt a veszélyes konkurrenciát, melyért bevallottan, vagy anélkül, de gyűlöljük őket.

Öreg Herskovits, Indig Ottó Herskovitsa, nem örvendek a szerencsének, hogy megismerkedtünk, menj isten hírével oda ahonnan jöttél. A kiásott és felélesztett vicclapos mlntba! ...

L. Z.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Kiszlev 17, november 27.

Szombat, Kiszlev 18, november 28.

Heti szidra: וישלח

Heti háftóra: חזן עבדיה

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 4.50

gyertyagyújtás 4.55

Istentisztelet kezdete 4.40

Szombat befejezése 5.35

— Terjesszettek és szereztetek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk”-nek! A „Népünk”-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

Évforduló...

Kiszlev 13. Elmúlt az évforduló. De a szivekben még mindig sajog, Nem beszélünk róla. Felejtjük el. Ezt mondjuk mindig magunknak. Szuggerálni akarjuk egymagunknak, hogy elmúlt. Elmúlt és nem jön vissza soha többé. Így kellene legyen. Sőt így kell legyen. De mit tegyünk, ha négy esztendő után az uccák, a terek, a templom és minden kő arról regél, hogy ne feledd, mert nehéz, nagyon nehéz felejtetni.

Nem rajtunk múlik, hogy nem felejtjük a december hatodik négy év előtti történet eseményeket. Ha rajtunk volna, már mi felednénk. De nem engedik a felsíró és felrémlő multat elfeledni, a mák, a mostani idioszinkrézia, attól ami lehet. Mi felejtetni akarunk, Mert tudnunk kell felejtetni. Hiszen, ha a zsidóság mindenre pontosan emlékeznék, ami borzalmas igazságtalanság történt vele évezredek folyamán. Mi tudunk felejtetni. Mi tudunk, csak egyet kérünk. Hogy adjanak módot a felejtésre. Mi el akarjuk felejtetni mindazt a keservet, ami volt. De ehhez csak egyet kérünk. Ne legyen többé még kitűnés sem arra, hogy ez megisméllődjön. Sem Oradeán. Sem másutt. Ha ezt tudnánk, ha ezt biztosan éreznénk, akkor tudnánk felejtetni. Engedjék, hogy ne sajogjon fel minden évfordulókora a féltig hegyedt seb. Ezt engedjék és ehhez nyújtásnak segédkezzenek.

Erre emlékezünk. Kiszlev 13-án.

— Továbbra is korlátozzák a palesztinai bevándorlást. A Jewish Agency félévénként 1700 újabb certifikátot kért a palesztinai kormánytól, amit azonban a kormány csak egész minimális részben teljesített. A kért beutazási engedélyeknek csak ötöd részét engedélyezte, hogy ezzel is elejét vegye az állítólagosan növekvő munkanélküliségnek. A megfelelő magánvagyonnal rendelkező egyének azonban korlátozás nélkül vándorolhatnak ki Palesztinába és kapják meg a tartózkodási engedélyt.

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a **GROSZ étterem** **ORADEA** Zöldfa ucca 7. Lloyd-sor 11. **MENÜ RENDSZER:** 40 lei 4 fogásos menü 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! — Esküvőket, banketteket vállal. — Kifogástalan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

Hackmayer uri szabó Oradea

P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

— **Tüntetés a szombat védelmében.** A gazdasági válság a vallásos életre is katasztrófális hatással van. A tradicionális zsidóság körében, mind többen vannak, akik megszegik a szombat szentségét. Varsó zsidó negyedében voltak uccák, például a Zamenhof, Novolipki, Karmelicki, Leszno uccák, a Nalevski- és a Franciskanska-utak, amelyeken régebben egyetlen üzletet sem lehetett szombaton nyitva találni. Ezzel szemben most mindig több és több nyitott boltot láthatunk. A vallásos zsidóság ezért a Nalevski-udvaron, szabad ég alatt, látogatott nagygyűlést tartott, melyen a szombat megszegése ellen a legélesebb hangú tiltakozó határozatot hozták. A gyűlés végével a jelen voltak imalepelbe burkolva elvonultak a nyitott üzletek elé és a tulajdonosokat felszóllították, hogy huzzák le a redőnyöket. Mikor a hatóság a tüntetőket szíjjelkergette, ezek visszatértek a Nalevki-udvarra és ott elkeseredetten tiltakoztak, hogy „hatósági közegek beleavatkozzanak belső vallási kérdésekbe”. Ugyanez a kép játszódott le a külvárosokban is. A legutóbbi szombaton a rabbinátus rendeletére az összes imaházakat zárva tartották és az egész zsidóság a prágai fősznagógóban gyűlt össze, ahol a főrabbi lángoló beszédet tartott a szombat meggyalázása ellen. A papok beszédeinek hatása alatt egyhanguan azt a határozatot hozták, hogy minden eszközzel meg fogják akadályozni, hogy a szombat megszenteltségének továbbterjedjen. Azokban az üzletekben, amelyek szombaton nyitva vannak, nem fognak vásárolni és az üzletek tulajdonosait nem fogják vallásos funkciókra bocsátani.

— **Börtönbüntetésre ítélték 4 zsidó munkást Palesztinában.** Jeruzsálem. Az emlékezetes chedari munkástüntetések szereplői, akik annak idején a munkanélküliség ellen demonstráltak, az állami segítséget izgató tartalmú röpcédulákon és jelzavakon keresztül követelték, most kerültek a bíróság elé. A bíróság a négy vádlottat mindössze 7-7 napi börtönbüntetésre ítélte.

— **Féktelen antiszemita izgatás a bécsi Rothschild ellen.** Bécs nov. 22. Louis de Rothschild báró, az osztrák Kreditanstalt elnöke a mai napon meglátogatta dr. Buresh osztrák miniszterelnököt és megkérte, hogy mentse fel őt a Kreditanstalt elnöki tisztjétől. Rothschild báró rámutatott arra a féktelen antiszemita agitációra, amelyet a személye ellen folytatnak és amely agitációban attól a nyílt rágalmazástól se riadnak vissza, hogy a zsidó Rothschild ház a maga érdekében használta ki a bankot. A miniszterelnök kijelentette, hogy nem hajlandó a lemondást tudomásul venni és egyben biztosította Rothschild bárót, hogy a kormány nem fogja tűrni az ellene irányuló további agitációt és azt, hogy a Kreditanstalt elnökének munkája elé a jövőben bármiféle akadályokat gördítsenek.

— **Vásári-program a zsidó kereskedők ellen.** Varsóból jelentik: Grodzisk városában (poseni kerület) az elmúlt heti vásár alkalmával egy körülbelül 200 tagból álló antiszemita huligáncsapat megtámadta a zsidó kereskedéseket, betörték a kirakatok ablaktábláit és elrabolták a bennük lévő áruk egész tömegét. Számos hulligán azonban még ezzel sem elégedett meg és behatoltak az üzletekbe is, ahol szintén fosztogatni kezdtek. Világos volt, hogy a rablási szándékkal idejött huligánok csak pajzsnak használták az antiszemita formát, hogy így megszerezzék az „ethikai” alapot is a rablásaikhoz. A zsidó kereskedők a

felfegyverezett rebllótámadás ellen nem tudtak védekezni és keresztény lakásokba menekültek a vandál támadók elől. Éjjel azonban megisméllődtek a támadások és most már fosztogatni kezdtek a keresztény kereskedők üzleteit is. A nem zsidó lakosság azonban erős ellentállást fejtett ki és most már a rendőrség is megmozdult és számos huligán antiszemitát tartóztatott le. A véres uccai ütközetnek 162 sebesültje van. Grodzisk kiskereskedői egyetemben a keresztényekkel interveniáltak a belügyminisztériumban a polgárság élet és vagyonbiztonságának megerősítése végett.

— **Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, vértódlásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél** igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a **Ferenc József** keserűviz az ideális hashajtó, minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Veszedelemes mondák Krakóban.** A krakói zsidóságra az elmúlt hetek antiszemita kilengéseivel kapcsolatosan súlyos gondok neheztek. A zsidóság elleni ütközetek alatt, amidőn a huligán csapatok beverték a zsidó lakások és üzletek ablakait és többek között a Hotel Royal szálló üvegtábláit is, a közeli katolikus kolostor ablakai is bezúzódtak. Természetesen azonnal az a hír terjedt el, illetve azt a hírt lanszirozták a horogkeresztesek, hogy a zsidók beverték a katolikus templom ablaktábláit. A rendőrség ez alkalommal igazán páratlan pontosságot tanúsított és néhány órán belül már megszállta a krakói zsidó ifjusági egyesületeket és több vezetősi tagot őrizetbe vett. Természetesen máris akadtak a rendőrségen olyan jelentkezők, akik felismerték a letartóztatott zsidó ifjakban a tetteseket. Jóllehet az ütközetek ideje alatt koromsötétség fűkölt Krakó uccáin és több száz antiszemita huligán közlekedett a jelzett helyen, a „nyomra-vezetők” mégis alapos pontossággal ismerték fel a „zsidó tetteseket”. A keresztény lakosság körében óriási felháborodás uralkodik. Az antiszemita uszítók ezzel ismét „elsőrendű” alapot találtak a további munkájukhoz. A zsidó intézmények mindent megtesznek, hogy bírói úton igazolják a letartóztatott zsidó ifjak ártatlanságát.

GROSZ DÁVID

s z a l m a k a l a p g y á r

Satu-Mara, Str. Petru Rares 35/37

Mindentéle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-25

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrással

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede

ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan szállítunk.

Legolcsóbban vásárolhat KALAPOKAT és egyéb férfi divatárut HOLLÓS-nál Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Egy szegedi egyetemi tanár eltanácsolta a zsidó hallgatókat az egyetemről

Szegedről jelentik: A szegedi egyetemen hétfőn délelőtt, hosszú szünet után, ismét antiszemita tünteléseket kísérelt meg néhány elsőéves hallgató. A tüntelés tulajdonképpen az anatómiai intézet egyik tanára ellen irányult, akinek órája előtt csoportokba verődtek össze a diákok, majd felsorakozva, ballagást rendeztek a városban s közben antiszemita szövegeket hangoztattak.

A felvonulásnak komolyabb következménye nem volt, mindössze annyi, hogy az egyik zsidó egyetemi hallgató, akire megjegyzéseket tettek, oldalzsebéhez kapott. A tüntető diákok közül erre többen a közeli rendőrszobába szaladtak, ahol életveszélyes fenyegetés címén feljelentést tettek diáktársuk ellen. Kiderült azonban, hogy az illető zsidó egyetemi hallgatónak fegyverviselési engedélye van s ezért elbocsátották a rendőrségről.

Ezen események utójátékaként azután kedden igen érdekes eseménye volt a Szukoványi-téri egyetemi intézetnek, ahol reggel hét órakor kezdődött dr. Györfly István professzor botanikai órája. Az előadásban szép számban jelent meg a diákság, közöttük négy zsidó egyetemi hallgató is. Az előadás megkezdése előtt dr. Györfly István, aki megismerte a hallgatóságot soraiban a négy zsidó diákot, a következőket mondotta:

— Csodálatos dolog, hogy a zsidóknak milyen rossz rezonanciájuk van. Nem tudják megérezni,

Hutchinson gummi hócipő Lei 175
Roth Henrik
cégnél, Zöldfa-ucca 3. szám

hogy mikor alkalmas az idő arra, hogy eljőjenek az órákra és mikor kell távolmaradni. Most például éppen olyan idők vannak, amelyek nem alkalmasak az ő jelenlétükre. Én most el fogok fordulni és azok, akik megakarják előzni az esetleges inzultusokat, zavaralanul eltávoznak. Mert ez az idő most alkalmas arra, hogy eltávozzanak, a magyar ifjuság ugyanis most még alszik.

A professzor ezután hátat fordított a hallgatóságnak, mire a négy zsidó hallgató eltávozott az előadói tereméből. Érdekes, hogy Györfly professzor, aki egyébként minden órája elején katalógust szokott olvasni és a legszigorúbban jár el azok ellen, akik igazolatlanul távolmaradnak az előadásról, most kivételesen nem olvasott katalógust s úgy tartotta meg előadását.

A tünteléseknek különben semmi folytatásuk nem volt s így Györfly professzor „aggodalma” teljesen alaptalannak bizonyult.

— Emelkedik a zsidó ipari munkások száma Oroszországban Moszkva J. T. A. A legutóbb kibocsátott hivatalos statisztika érdekes adatokat tartalmaz a zsidó tömegeknek a termelésbe való bekapcsolásáról. Így kimutatja a statisztika, hogy Ukrajnában ez idő szerint 370.350 a zsidó ipari munkások száma. Ezen szám azonban napról napra emelkedőben van. Az utolsó két év alatt emelkedett ugyanis 120.000-ról háromszorossá a zsidó ipari munkások száma és a termelést fokozó tempó mind több improduktív elemet kapcsol bele az építésbe. A kisebb műhelyek és gyárak zsidó munkásai azonban még hiányzanak a hivatalos statisztikából és mindazon üzemek munkásai is, akik nem állami kezelés alatt állnak. Ezek alapján tehát bizonyosra vehető, hogy a zsidó munkások száma lényegesen meghaladja a statisztikában kimutatott összeget.

Hol a boldogság mostanában?
Zsidó kórház sorsjegy akciójában!

— Rosner Juda, székelyhídi főrabbi távozása. Rosner Juda székelyhídi főrabbit, a kiváló és Erdélyszerte nagy szeretettel övezett hittudóst, Sátoraljaujhely főrabbiává választották. Rosner Juda 20 évig fejtett ki áldásos működést Székelyhídon és az általa megteremtett jesivával a kis városkát valóságos zsidó centrummá fejlesztette. Méltán kiérdemli azon köztiszteletet, amiben része van. Kívánjuk, hogy a nagy tudású és jólelkűségéről ismert főrabbi új állomáshelyén még nagyobb sok évekig folytathassa tevékenységét orthodox zsidóságunk üdvére.

— Rabbi székfoglalás Beiusban. A beiusi orth. izr. hitk. újonnan megválasztott rabbiát, a halóságok, valamint a többi egyházak reprezentánsainak jelenlétében, diszes keretek közt helyezte jogaiba. A megválasztott Pollák Antal volt királydaróci főrabbi a hitközségi tagok nagyrésze Schwartz Béla elnökkel az élükön a város végén várták, hol az elnök üdvözölte. Onnan együtt jött a tömeg a templom udvaráig, hol már a helybeli zsidó iskola területileg, román és zsidó nemzetiségű zászlókkal és kokárdákkal feldíszítve várta. A templomudvar és az ucca annyira zsúfolt volt, hogy az autó alig bír előre haladni. A főrabbi megjelenésekor dörgő „Jechi” kiáltások hangoztak. Az iskolás gyerekek nevében Hartmann Bernát 10 éves kisfiú tartott szép és kedves fogadóbeszédet. Ezután a főrabbit a templom bejárata előtt álló chüpe alá vezették, hol Mózes Ábrahám hitközségi előljáró tartott szép és tartalmas beszédet a rabbi nemes hivataláról és szent kötelességéről. Lebovits Márton templomgondnok szép szavak kíséretében átnyújtotta a főrabbinak a templom kulcsát, kifejezve azon kívánságát, hogy ez kulcsa legyen egyúttal híveinek szívéhez, hogy imáik előtt az egek kapui is megnyiljanak. Ezután a főrabbi kinyitja a templomot és a közönség a templomba vonul, hol a főrabbi fennkölt székfoglaló és programbeszédjét mondta. Dr. Cözma Gábor, a város polgármestere a város nevében, föliszt. Dr. Hamler Pál, a r. k. egyház nevében, föliszt. Jakab Viktor, a ref. egyház nevében Riş Alexandru, a görög kat. egyház nevében és Ardelean Gheorghe, helybeli gimnáziumi tanár a gimnázium nevében üdvözölték a főrabbit. Este

Hutchinson gummi felszima Lei 275
Roth Henrik
cégnél, Zöldfa-ucca 3. szám

8 órakor bankett volt a hitk. tanácstermében, hol Weinstein Mark mondott szép és tartalmas felköszöntőt, utána Dr. Erdélyi, a huedini hitk. nevében — melynek körében a főrabbi több éven át lakott — üdvözli a főrabbit. Briszk Áron, a csékei főrabbi gratulál a hitközségnek valamint az új rabbi-jának. Végül Dr. Gross Sándor királydaróci orvos hitközsége nevében megegyezően érzékeny szavakban bucsuzott főrabbiuktól, kívánván, hogy működése oly áldásos legyen új hitközsége körében, mint náluk volt. Ezután Pollák Antal főrabbi emelkedett szólásra és áhitatgerjesztő kellemes hanghordozásban elmondott költői szépségű pásztorszónoklatával méltó befejezést adott azon kellemes emléküestnek, melynek hasonlatára a legöregebb beiusi hitközségi tagok sem emlékeznek.

— SELYEMBÁRSONY kabát, ruhára, bélésselyem, vatein, georgette szövet, pizsama, pongyola flanel feltűnő olcsó Maradék Aruházban. Szombat este ny...

Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentőrsorsjegyet** venni

X-ik osztály huzása 1931 december 6-án

Főnyeremény 1,000.000 lei.

100.000, 50.000, 25.000, 10.000 lei

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy az összes osztályokra 1932 jan. 1-ig érvényes

— A szigeti mizrachi ifjuság évzáró közgyűlése. Az elmúlt héten tartotta meg a szigeti „Ceire Mizrachi” rendezévi közgyűlését. A közgyűlést rendkívüli érdeklődés előzte meg, úgy hogy számos párt, különféle programot képviselve, vett részt a választási küzdelemben. Appel Dávid a lelépő vezetőség nevében beszámolt az eddigi tevékenységről, rámutatva azokra az óriási akciókra, amelyeket a vezetőség és különféle bizottságok sikerrel bonyolítottak le. A választás eredménye a következő: Elnökség: Appel Dávid, Feldman Nándor és Izraeli Ali. Pénztárnok: Stern Ábrahám, ellenőr: Rosenfeld Izrael, titkár: Heller D. Választmányi tagok: Wieder Sámuel, Eisikovits Mayer, Weisz Moise, Friedmann Mózes, Reich Oszkár, Kahan Ignátz, Fried Ignátz, Stern Mihály és Laksz Mózes. Ezen összeállítás garanciát nyújt egy harmonikus és produktív munkára. Délután már az új vezetőség egy nagyszabású Balfour ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt Rottenberg József a Mizrachi diszelnöke nyitotta meg méltatván a Balfour-deklaráció jelentőségét a mai világválságra, a zsidóság szempontjából. Dr. Fried Ábrahám, Balfour egyéniségével foglalkozott Dr. Fischer József, országgyűlési képviselő művészi felépített beszédében rámutatott arra, hogy a mai gazdasági válság eléggé tanulságos, hogy mennyivel biztosabb elhelyezést nyertek volna a nagy tőkések, ha azok Palesztinában lettek volna investálva. Az ünnepély a Hátikvá akordjai mellett zárult be.

— Vágatási tilalom Aussigban.

Prágából jelentik: Az aussigi városi tanács felháborító határozatot hozott: Megtiltotta a zsidó rítus szerinti vágatást. A zsidó hitközségek és intézmények, szervezetek és pártok tiltakozó táviratot küldtek a minisztériumba, a demokratikus alkotmányt sértő tilalom azonnali felfüggesztése érdekében. Mindeztideig azonban a minisztériumból nem érkezett letiltó rendelkezés, úgy hogy, ezidő szerint Aussigban tilos a zsidó rituális vágatás. A zsidó parlament club lépéseket tett a csehszlovák kormánynál a vágatási tilalom hatályon kívül való helyezése érdekében. Bizonyosra veszik, hogy a kormány haladéktalanul megteszi az intézkedéseit és törvényen kívül helyezi a városi tanács határozatát.

— Így jár az, aki nagyon kíváncsi. Egy délnémetországi kis zsidó hitközségben egy hitközségi tag ki akarta próbálni a tehetőségek adakozási mértékét. Lengyel zsidónak öltözött s bement a hitk. egyik gazdag tagjához. Ez ráírvált s azt követelte, hogy igazolja magát. Az így megátadott hirtelenül az utlevelével igazolta magát, amire az illető ur, aki természet-

Hutchinson magas gummi csizma Lei 315
Roth Henrik
cégnél, Zöldfa-ucca 3. szám

sen az utlevelével tulajdonosát jól ismerte, telefonált a rendőrségnek, hogy egy csalót leleplezett. A rendőrség megjelent, szigorú kihallgatás következett, amelynek folyamán mindjárt kiderült, hogy az illető ur nem csaló, legfeljebb csalódott az emberek jószívűségében.

Postal költségeknél 19 lei portóköltségekre hozzáadandó. — Sorsjegyek kaphatók mindenütt, valamint a főbizományosnál:

Union Bank R. T.
Oradea Bul. Regele Ferdinand 1.

Központi Sorsjegylroda
CLUJ, Str. Memorandumului No. 16.

Csak husz lejt kérünk...

A háboru befejezése óta teljesít hatalmas, de kellően máig sem méltányolt emberbaráti missziót Erdélyben a Zsidó Árvagondozó. Nagyváradon is Tanoncotthonában a hadiárvák százait juttatja neveléshez, foglalkozáshoz, kenyérhez. Amikor pedig a hadiárvákat felnevelte, a polgári élet tragédiájának árváit vette szárnyai alá és ezen a téren is impozáns munkát végzett.

Ez a nagyszerű intézmény, akárcsak megannyi más, válságba került a mostani idők során. Legfontosabb segítőforrása: Amerika kiapadt. Ma már nem szivárogo egyetlen dollár sem az európai zsidó árvák segítésére, holott még néhány évvel ezelőtt milliókra ment a segítség összege. Saját magára támaszkodhat a Zsidó Árvagondozó és annak tanoncotthona és senki másra. Teák, bálak rendezése nem ígér sok sikert ezekben a napokban, — így hát arra határozta el magát a vezetőség, hogy házról házra járva gyűjteni fog. Nem ismerellen a vezetőség előtt az a — ha nem is idegenkedés, de mindenestre kényelmetlen érzés, amellyel a mai nehéz viszonyok között a gyűjtőket — érthetően — fogadni szokták. Épen ezért a Zsidó Árvagondozó vezetősége ezuton is közli, hogy nem kér többet, mint husz lejt egy-egy embertől. De kéri ezt a husz lejt, ezt az aránylag igen csekély összeget mindenkitől az árvák javára, akiknek élete — legalább is gyermekkorukban — magában hordja a nagy, megpróbáltatásos válságot. Persze, aki teheti, adjon többet, mint husz lejt, de el ne zárkózzék senki.

És szeretettel kér mindenkit, fogadják megértéssel, szívesen azokat a lelkes hölgyeket, akik az Árvagondozó kérésére — mint annyi sokszor már — most is készséges szíveséggel vállalkoztak e nagyon szükséges husz lejjek egybegyűjtésére.

Tehát: csak husz lejt kérünk!

De ezt adja mindenki...

És adja szívesen...

A munkanélküliség és a zsidó hitközségek

Hetek óta anketézik Biharvármegye és Nagyvárad vezetőségével az élen, Nagyvárad társadalmá, hogy a tél nyomorával szemben enyhítsen a munkanélküliség nélkülözéseire. Ghika herceg, prefektus, Sofronie polgármester és Petric alpolgármester irányítása mellett a segíteni akarás minden lehető módjaitól és eszközeivel kísérleteznek az összehívottak, hogy segítsenek az akaratukon kívül nélkülözött munkanélkülieken. Kétségtelen, hogy a társadalom ezen súlyos problémáján, társadalmi akciókkal, alamizsnákkal és jótékonykodással az anélkül is számtalan sebtől vérző polgári társadalom képtelen segíteni. Ma már az a helyzet, hogy a polgári társadalom 80% a részben súlyos gazdasági viszonyok folytán, másrészt pedig a lehetetlen közterhek nyomása alatt, szintén a nincstelenségbe merül és a koldustársaság elött állva, inkább támogatásra van utalva, nem hogy inkább túlzott terheket vehessen magára. A munkanélküliek túlnyomó része ma már nem is annyira kimondottan fizikai munkásokból, hanem a polgári társa-

Nem hangzatos frázisokat, hanem minden versenyt kizáró

olcsó reklámárainkat közöljük:

1 mtr mosott vászon 20 lei	1 mtr pepita mosószövet . . . 48 lei
1 mtr angol ingflanell 25 lei	1 mtr sima bembergsejtem . . 48 lei
1 mtr szövetbarchet 33 lei	1 mtr mintás bembergsejtem . 55 lei
1 mtr zsinórbarchet 45 lei	1 mtr crep de chine sejtem
1 mtr divatflanell 59 lei	minden színben 135 lei
1 mtr doubleflanell 68 lei	1 mtr gyapjuszövet 130 sz. 175 lei
	1 kávés garnitúra (6 szem.) 188 lei

Kovács Testvérek

„Közérdek“ bevásárlási hely Sas-passage „Közérdek“ bevásárlási hely

dalom intellektueljeiből és elesettjeiből rekrutálódnak.

Segíteni tehát egyes-egyedül csakis egy radikális állami és városi támogatással lehet. Ha az állam, megye és város vezetői nem fognak össze és a válság eme végvonaglásában, hogy a munkanélküliség kérdését munkalehetőség biztosításával oldják meg, úgy ezzel halálra ítélték a ma már csupán utolsó vonaglásban rángatózó polgári társadalmat.

A hétfőn, Petric polgármesterhelyettes elnöklété mellett megtartott meglehetősen látogatott anketén, lapunk főszerkesztője ennek hangot is adott. Amidőn pedig a László Miksa kulturjóléti tanácsos javaslata az egyházak támogatását is kérte a munkanélküliek segélyének támogatására Wasserstrom Sándor, az orth. hitközség képviselőjében rámutatott arra, hogy a nagyvárad orth. hitközség keretében működő jóléti, szociális és közegészségi intézmények 10.000.000 lejt meghaladó összeggel enyhítenek évente a szegények és munkanélküliek nyomorán. Felsorolja, hogy a zsidó Népkonyha naponként 2—300 nélkülözőnek és családjának nyújt ételmezt, kórháza a betegek ezreit kezeli és látja el étellel ingyenesen, nemzetiség és valláskülömbőség nélkül.

Többi intézményei, köztük nő és leányegyesületei, árvaháza, tanoncotthona, aggokháza, szegényügyosztálya és tejakciói és mind valamennyi, a munkanélküliek és szegények tehermentesítését szolgálja. Természetes úgy mint a múltban, a hitközség tagjai egyénileg nem zárkóznak el a jövőben sem bármilyen a közjólétet szolgáló társadalmi akcióktól. Ismételtlen, mint a múltban felhívja a város vezetőségét arra, hogy több száz hold parlagon heverő földjének a munkanélküliek rendelkezésére való bocsátásával, valamint a lerongyolódott és ép ezért jövedelmet nem hajtó épületeinek a karbáhozatalával szolgálja azon kettős célt, hogy egyrészt teremtsen munkalehetőséget, másrészt tegye ezen objektumokat a város részére jövedelmezővé. A nyomasztó viszonyok folytán a társadalom tehetetlen a munkanélküliséggel szemben. Dr. Ziczmann, a római katolikus egyház képviselőjében hasonló felfogást vall. Míg Szemere Miklós, a Biharvármegyei Takarékpénztár igazgatója és dr. Popper Ákos, az Egyesült Bank igazgatója a váradai pénzügyintézetek képviselőjében, nagyobb összeget ajánlanak fel a munkanélküliség enyhítésére. Fel-

ajánlanak egy tej akció levezetését tisztán a pénzügyintézetek finanszírozása által.

Farkas István, a Kereskedelmi Csanok elnöke bejelenti, hogy a munkanélküli bélyegek elhelyezését a váradai kereskedelem vállalja a munkanélküliség enyhítésére, de ennek keresztül viteléért a váradai kereskedők csupán erkölcsi obligót vállalhatnak. Javasolja a munkanélküliség enyhítésére az állandó uccai urnák felállítását. Feld István és dr. Böszörményi Emil a szocialdemokrata párt nevében bejelentik, hogy ma is állandóan napirenden vannak a munkaelbocsátások és kéri, hogy legalább egy millió lejt azonnal adjanak össze a tehető társadalmi rétegek.

Dr. Petric Cornél polgármesterhelyettes bejelenti, hogy a város 250.000 lejt bocsájt azonnal rendelkezésére a munkanélküliség enyhítésére és az üzemek részéről 1200 vagon fa vár elosztásra. A város szállítóitól szintén nagyobb mennyiségű fa várható. Bejelenti, hogy a munkanélküli bélyegeket a város kereskedői, iparosai, kávéházai és vendéglői között széjjel osztották és egyben dr. Soos István tanácsos kiegészítő javaslatával megkeresi dr. Váradai Ödön ügyvédet, mint a háztulajdonosok elnökét, hogy a 60.000 lejt bérjövédelmet meghaladó háztulajdonosok járuljanak progresszive hozzá a munkanélküliség enyhítéséhez.

Dr. Adorján Emil a maga és üzemei részéről 12.000 lejt ajánl fel havonta a munkanélküliség enyhítésére.

— Műsoros Chanuka ünnepély. Városzerte nagy érdeklődés mutatkozik a nagyváradai „Mizrachi“ ifjuság által december 5-én Chanuka alkalmával rendezendő műsoros tea-estélye elé, melynek fényes sikerét a rendezőség szorgos munkája biztosítja. Így előre láthatólag nivója felül fogja mulni az idei szezon rendezvényeit. És egy felejthetetlen kellemes estét fog szerezni a n. é. közönségnek. Annyit máris elárulhatunk, hogy számos vigjáték, kuplák, zene és énekszámok stb. stb. fogják érdekessé tenni a műsort.

— Férjhez adnám hugomat, válasos izr. fiatalemberhez. Hozomány 200000 lejt. Leveleket „Jugoszlavia“ jelíge alatt a Kiadóhivatal közvetíti.

— Pesti jól bevezetett, nagy vevőkörrel bíró papírkereskedő, keresi román papírgyár összeköttetését. Elvállalna bizományt, vagy képviselőt. Cim: Blumenfeld Armin Ujpest Horthy Miklós u. 85.

Ne válogasson! Gyermekápolásra csak Höfert vegyen!

Hoover üzenete Brandais zsidó semmitő- széki bírához

Az Egyesült Államok elnöke, Hoover a napokban üdvözlő táviratot küldött Brandaisnak az amerikai legfelsőbb ítélőszék elnökének abból az alkalomból, hogy Brandais most ülte életének 75 ik évfordulóját. Hoover többek között a következőket írja: Feleségem és én szívből jövő szerencsekívánatainkat tolmácsoljuk 75 éves életének fordulóján. Felesleges emlékeztetnünk Önt azokra az eredményekre, amelyet élete eddigi során nemzetünk fejlődése érdekében tett. Legyen meggyőződve arról, hogy a nemzet hálával gondol munkájára. Mert én is meg vagyok győződve arról, hogy ezek és ezek szívébe öntött vigaszt és teremtette meg a boldogságukat. Kívánjuk, hogy ezt a napot még hosszú évekig ünnepehesse.

Brandais, — mint értesülünk — teljesen visszavonulva tartotta meg 75 éves évfordulóját. Hivatalában éppen pontosan jelent meg, mint más alkalmakkor és a köldöttségeket is csak a tárgyalási szünet alatt fogadta.

A világ minden részéből érkeztek számára üdvözlő táviratok

Rövid hírek

PÁRIS. A nemzetközi antiszemizmus ellen küzdő liga az elmúlt napokban nyilvános demonstráló gyűlést tartott Párisban, a lengyelországi kizárások tiltakozásaként. Ugyanakkor lépéseket tett a lengyel kormánytól, hogy erélyes szankciókat lépessen életbe az antiszemita zavargókkal szemben.

LONDON. November 8-án, a fegyverszünet évfordulóján az angol királyné is megjelent a londoni hivatalos ünnepeken. A palotát Mary királyné Sir Herbert Samuel, belügyminiszter kísérelében hagyta el a nép lelkes ünneplése közben. — Leopold Greenberg, a Jewish Chronicle című nagynevű angol zsidó lap szerkesztője, 61 éves korában meghalt.

NEW-YORK. Borah amerikai szenátor, aki az emlékeztető francia tárgyalásokat vezette Laval miniszterelnökkel, amint a newyorki lapok jelentik, most egy pro-palesztina társaság megalapozásán fáradozik. Borah szenátor ugyanis nagy és lelkes cionista és zsidóbarát. Egyes lapok közlése szerint Borah maga is zsidó családból származik.

STOCKHOLM. A svéd lapok most közlik a nemrég elhunyt Hugo Vallentin Upsala püspöknek a leveleit, amelyek között számos levélre akadtak, amelyek elítélik az antiszemizmust és azt a kereszténység és az emberiség legnagyobb szégyenfoltjának tartják. Különös hangsúllyal foglalkozik a püspök a német antiszemizmussal.

CSERNOVITZ. Bukovinában és Besarábiában megalakult az O. S. E., egy rendkívül gazdag intézmény, amely kizárólag a szegény gyermekek felszólításával foglalkozik.

OLMÜTZ. Julius Grün a német szociáldemokrata párt olmützi vezetője az elmúlt héten visszalépett hivatalát, lemondott parlamenti mandátumáról és belépett a Poale Cion szervezetbe. Lemondásának oka: a szociáldemokrata pártban megnyilvánuló antiszemizmus.

JERUZSÁLEM. Ráv Meir Berlin, a Mizrahi Világorganizáció elnöke jelenleg Dél-Afrikában tartózkodik és ott marad e hó végéig. Célja: a Mizrahi szervezet kiépítése. Sikertült neki a mozgalom részére számos vezető rabbit és zsidó közéleti tényezőt megnyerni. A dél-afrikai zsidó sejtő nagy elismeréssel üdvözlöi Ráv Meir Berlin munkáját és új érárt lát a dél-afrikai zsidóság szellemi munkájában. — Ráv Teitelbaum, a Keren-Erez-Israel-sel. Hamizrahi direktoriumának elnöke két héttel ezelőtt Amerikába távozott, hogy a K. E. I. M. kampányt levezesse. — A palesztina Mizrahi iskolák, közöttük a Mizrahi tanítóképző, tanárok és tanárnők részére, a K. E. I. M. büdgetjének jóvoltából megnyitottak. A mizrahi iskolák autonómiáját a kormány továbbra változatlanul biztosította. Rendeletben a kormányhatóság kihangsúlyozza, hogy tudatában van annak, hogy a mizrahi iskolák autonómiájának korlátozása a vallásos élet rovására megy. — A Kfar-Chilin és Sejk-Abrik kolóniák kérdésében semminemű változás nincs, de remélhető, hogy Farbsteinnak Palesztinába való jövetelével az ügy kedvezően oldódik meg.

MOSZKVA. Stalingrádba a közelmúltba alakult meg az első zsidó vándorszínház, mely ünnepélyes keretek között nyílt meg. Az új színház Krim és Ukrajna zsidó vidékein fog előadást tartani. A színház a szovjet kulturügyi osztályának segédlete mellett alakult meg.

Egy kis szerencsével egész életére megszabadulhat minden anyagi bajától is, mert egy

100 lejes Zsidó Kórházsorsjeggyel könnyűszerrel

EGY MILLIÓT NYERHET

Még két osztályon keresztül játszhat a Zsidó kórházsorsjegyekkel a kéthetenként megisméltendő húzásokon.

Huzás december 2-án!

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld sorsjegyet a **Zsidó Kórházegyesületek Sorsjátékintézőségé**

CLUJ, Piața Unirii No. 20.

Vegyen Zsidó Kórházsorsjegyet!

ZSIDÓ HUMOR

Ezüstkanál

A zsidó snorrerek a kórházban, ahol éjszakára meghuzódtak, élményeiket mesélik el.

— Velem nagy csoda történt máma, — meséli az egyik. — Beállítottam Reb Smul konyhájába. Egyszerre csak bejön az aszszony és megkérdi, mi járatban vagyok? Mondom, egy kis alamizsnáért jöttem. Nem adott egy fikarcnyit sem, hanem összeszidott, mint a bokrot s azt mondta, menjek oda, ahonnan jöttem s azzal elment. Én is szomorúan kotródtam el alamizsna nélkül a város leggazdagabb zsidójának házából. De mit tesz Isten? Amikor kimegyek a konyhából, egy ezüstkanalat találok a zsebemben...

A vő

A jó zsidó, amikor péntek este hazament a templomból, egy szegény zsidót vitt magával haza vacsorára. A gazda észrevette, hogy az öreg snorrert nyomon követi egy fiatalember. Hazaérnek, az öreg is belép a szobába, utána az ismeretlen fiatalember.

A háziúr nem szól egy szót sem: péntek este nem szabad senkit sem elkergetni az asztal mellől. Kezet mosnak és mind letelepednek a terített asztalhoz. A vendég elmondja a kidust, a fiatalember utána mondja. A vacsora végén benesolnak s azután az öreg snorrer és a fiatalember is fölkerekednek. A háziúr nem állhatja meg, hogy meg ne kérdezze az öreg koldust:

— Ki ez a fiatalember?

— Ez? A vőm. Nálam van kosztban.

Hát mikor?

A snorrer elpanaszolja a gazdag zsidónak, hogy már két napja nem volt egy falat a szájában. A gazdag ember megsajnálja és egy rubelt ad neki.

Par órával később a gazdag zsidó be megy egy fényes vendéglőbe s nagy meglepetésére látja, hogy a snorrer az egyik asztal mellett ül és nagy gyönyörűséggel eszi a finom mayonnaiset.

— Szemtelen — förmedt rá. — Snorrolni jár és mayonnaiset eszik!

— Ez már mégis csak sok! — feleli méltatlankodva a snorrer. — Amikor egy rubelem sem volt, persze nem ehettem mayonnaiset. Most, hogy Isten segítségével kaptam egy rubelt, nem szabad mayonnaiset ennem; mondja kérem, mikor egyem tulajdonképen mayonnaiset?...

200 rubel

Két litván snorrer elvetődött Varsóba. Ott azután jó pár esztendeig nem kerültek össze, de mikor véletlenül találkoztak

az uccán, nagy örömmel köszöntötték egymást.

— Hogy vagy pajtás? Ezer esztendeje nem láttalak! Hogy mennek az üzletek Varsóban?

— Istenem, hogyan? Az ember csak megvan valahogy... Hát te mit csinálsz?

— No, nem panaszkodom. Az embernek megvan a betevő falatja s kívánhat-e többet a szegény zsidó? Sajnos két állóhónapig beteg voltam s a betegség kétszáz rubelembe került.

— Mit nem mondasz? Kétszáz rubelbe? Kár volt érte, úgy éljek... Ezért a pénzért otthon, Litvániában két évig is beteg lehetnél volna!...

Tűzvész

Egy snorrer végigháza a várost azzal, hogy egy kis községnek gyűjt, amelyet a tűzvész elpusztított. Mindenütt hitelt adnak neki, csak egy házban akad egy bizalmatlan, aki megkérdi tőle:

— Van valami írása arról, hogy a községet elpusztította a tűzvész?

— Sajnos, az irás is odaégett...

Chanukára legszebb ajándék
egy gyönyörű és olcsó
női ridikül vagy neszeszer
Hartman bőrdárugyár
lerakatánál
Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 1.

MOZI

Cinematograful FILMPALACE
HETI MŰSORA:

Péntek: „Betörők” UFA hangos vigjáték! Főszerepben: Lilian Harway és Willy Fritsch. Szombat: „Betörők” 3-kor olcsó helyárok! — Vasárnap d. e. 11: „Utolsó szűz” és „Berlini éj” Liane Haid, Verebes Ernő, Hans Junkerman. 10 és 12 lejes helyárok! — Vasárnap d. u.: „Betörők”. A szezon vetetett vigjátéka! — Hétfő: „Betörők”. Minden előadás számozott helyek! — Jön „Az ellopott madonna”. Előkészületben: „Crock a szenzációk szenzációja!”

Teatrul HEIMAN szinkör

HETI MŰSORA:

Pénteken és következő napokon: „A Fehér Barát”. Minden idők leghatalmasabb és legszenzációsabb filmreke. Richard Voss világhírű regénye filmen. — Nagyobb, szebb, hatalmasabb mint a Mária nővér és a „Fehér apáca”. Főszerepben: A német filmjátszás két büszkesége Gustav Frölich, Charlotte Susa. Rendes helyárral! Semminemű kedvezményes vagy szabad jegyek nem érvényesek! — Vasárnap: d. e. 11 órakor Szenzációs matiné műsor. Előkészületben: „A Férjek Barátnője”.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea, Fekete-Sas-Passage.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.